

LIETUVOS BANKO FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBA

Elektroninių pinigų įstaigų ir
mokėjimo įstaigų vadovams

2021-05-14 Nr. S 2021/(34.54.E-3402)-12-2676

Kopija
Asociacijoms pagal sąrašą

DĖL ELEKTRONINIŲ PINIGŲ ĮSTAIGŲ IR MOKĖJIMO ĮSTAIGŲ VEIKLOS VALDYMO, VIDAUS KONTROLĖS IR ATITIKTIES KULTŪROS STIPRINIMO

Gerb. įstaigos vadove,

Kreipiuosi į Jus dėl Jūsų vadovaujamos elektroninių pinigų/mokėjimo įstaigos veiklos valdymo, vidaus kontrolės ir atitikties kultūros stiprinimo. Viena iš strateginių Lietuvos banko kryptių – FinTech sektoriaus brandos ir atitikties kultūros stiprinimas, todėl vykdydami elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų (toliau – Įstaigos) priežiūrą, pagrįstą perspektyviniu požiūriu, kuris reiškia, kad yra siekiama kuo anksčiau nustatyti galimas rizikas ir imtis priemonių joms šalinti, norime dar kartą atkreipti Įstaigų dėmesį į tam tikrus reikalavimus, nustatytus toliau nurodytuose teisės aktuose, kurių Įstaigos privalo laikytis kasdienėje veikloje siekdamas stiprinti atitikties kultūrą ir į kurių atitiktį bus kreipiamas dėmesys vykdant Įstaigų priežiūrą (suplanuotus ar nesuplanuotus patikrinimus, dokumentines analizes, tyrimus ir kt.):

I. Dėl informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo. Informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašas (toliau – IRT ir saugumo rizikos valdymo reikalavimai), patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 03-174 „Dėl Informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“¹, kuris įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d.

Įstaiga IRT ir saugumo rizikos valdymą turi įtraukti į bendrą Įstaigos vidaus kontrolės sistemą, patvirtinti Įstaigos IRT strategiją, IRT ir saugumo rizikos valdymui turi taikyti trijų veiksmingų gynybos linijų modelį, patvirtinti informacijos saugumo politiką, atlikti įvairius informacijos saugumo testavimus, sukurti ir įgyvendinti IRT incidentų ir problemų valdymo procesą, įgyvendinti IRT projektų ir IRT pokyčių valdymo procesus, sukurti patikimą veiklos tęstinumo valdymo procesą ir taikyti kitas nustatytas priemones.

Veiklos funkcijos, pagalbiniai procesai ir informaciniai ištekliai turi būti klasifikuojami pagal jų svarbą, atsižvelgiant į konfidencialumo, vientisumo ir prieinamumo reikalavimus. Įstaiga turi įvertinti IRT ir saugumo riziką ne rečiau kaip kartą per metus (arba iš esmės pasikeitus infrastruktūrai) ir turi nustatyti, kokių priemonių reikia imtis siekiant sumažinti nustatytą IRT ir saugumo riziką iki priimtino lygio.

Operacinės ir saugumo rizikos vertinimo ataskaitą Įstaiga turi parengti už einamuosius kalendorinius metus ir per Pranešimų modulį pateikti Lietuvos bankui ne vėliau kaip per 14 dienų nuo atlikto IRT ir saugumo rizikos vertinimo. Vėliausias ataskaitų pateikimo terminas – einamųjų kalendorinių metų gruodžio 31 d.

II. Dėl vidaus kontrolės ir valdysenos. Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo (toliau – Aprašas dėl valdymo reikalavimų), patvirtinto Lietuvos banko valdybos 2020 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 03-106 „Dėl Lietuvos banko valdybos 2009 m. gruodžio 30 d. nutarimo Nr. 247 „Dėl vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigoms“ pakeitimo“², kuris įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d.

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/f63d6331302a11eb8c97e01ffe050e1c>.

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a248366ed03f11ea8f4ce1816a470b26?jfwid=-y8onxg46w>.

Lietuvos bankas pastebi, kad Įstaigose vidaus kontrolės mechanizmas pradedamas kurti tik tuomet, kai gaunamas raštas iš Lietuvos banko arba kai prasideda Lietuvos banko patikrinimas. Taip pat Lietuvos bankas pastebi, kad vidaus kontrolės tvarkos, politikos ir procedūros nėra pritaikytos konkrečiai Įstaigai. Atkreipiame dėmesį, kad, užtikrinant tinkamą vidaus kontrolę bei tinkamą rizikos valdymo sistemą, Įstaigoje turi būti patvirtinta rizikos valdymo strategija, kurioje turi būti apibrėžtas rizikos mastas, kiekvienos rizikos rūšies limitai ir vidinės procedūros rizikai identifikuoti, vertinti, stebėti, mažinti, kontroliuoti (Aprašo dėl valdymo reikalavimų 11 punktą). Asmuo, atsakingas už rizikos valdymo funkcijos įgyvendinimą, turi:

- ne rečiau kaip kas ketvirtį Įstaigos valdymo organui pateikti Įstaigos rizikų žemėlapi;
- kartą per metus – metinę rizikos valdymo ataskaitą (Aprašo dėl valdymo reikalavimų 13 punktą).

Lietuvos bankas analizuodamas Įstaigų veiklos praktiką pastebėjo, kad daugėja atvejų, kai Įstaigos nesilaiko dar licencijavimo metu pačių prisiimtų įsipareigojimų dėl darbuotojų įdarbinimo, taip pat neužtikrinamas minimalus valdymo ir kontrolės funkcijas vykdančių darbuotojų skaičius.

Įstaigos valdymo sistema laikoma patikima, kai Įstaigoje yra paskirti už kontrolės funkcijas atsakingi asmenys, juos skiriant atsižvelgiama į teisės aktų reikalavimus ir į Įstaigos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą (Aprašo dėl valdymo reikalavimų 9.4 punktą) bei į atsakingų asmenų kompetenciją. Absoliuti dauguma naujų rinkos dalyvių veiklos nepradeda tinkamai vykdyti, kol nėra įdarbinę nuolat Lietuvoje reziduojančio vadovo bei reikiama kvalifikaciją ir patirtį turinčių darbuotojų, kurie Įstaigose užtikrintų rizikos valdymą, atitiktį teisės aktams ir Įstaigų vidaus dokumentų reikalavimams, įskaitant atitiktį pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimams, informacijos saugumą, veiklos funkcijų perdavimo kitiems asmenims stebėseną ir kontrolę bei vidaus audito organizavimą. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas gerąja praktika laikytų, jei Įstaigos veiklos pradžioje būtų įdarbinusios bent 4 (keturis) darbuotojus:

- nuolat Lietuvoje reziduojantį vadovą;
- atitikties pareigūną;
- informacijos saugumo pareigūną;
- pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos pareigūną.

Pareigūnų skaičius vėliau didėtų atsižvelgiant į Aprašo dėl valdymo reikalavimų 9.4 punktą. Taip pat svarbu paminėti, kad Įstaigos negali atitikties funkcijos bei informacijos saugumo funkcijos sujungti su vidaus audito funkcija. Atitikties funkcijos bei informacijos saugumo funkcijos sujungimas su kitomis kontrolės funkcijomis gali būti priimtinas tik tuomet, jei tai nepakenktų atitikties bei informacijos saugumo funkcijų veiksmingumui ir nepriklausomumui (IRT ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų 7, 8, 16, 18 ir 20 punktai).

III. Dėl pranešimų apie pasikeitusius vadovus ir asmenis, įsigijusius kvalifikuotą įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį. Iš naujo išrinkti (paskirti) elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigų vadovai gali pradėti eiti pareigas tik tuo atveju, jeigu Lietuvos bankas neprieštaruoja jų kandidatūroms (Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 16 straipsnio 6 dalis (toliau – EPEPIĮ) ir Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymo (toliau – MII) 9 straipsnio 6 dalis).

Kvalifikuotą elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį siekiantys įsigyti asmenys privalo gauti Lietuvos banko sprendimą neprieštarauti siūlomam įsigijimui. (EPEPIĮ 17 straipsnis, MII 10 straipsnis, Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 24 ir 25 straipsniai). Pažymėtina, kad Lietuvos banko sprendimas neprieštarauti elektroninių pinigų ar mokėjimo įstaigos vadovo kandidatūrai ar šių įstaigų įsigijimo sandoriams nereiškia faktinio naujo vadovo paskyrimo ar kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimo, tad gavusios Lietuvos banko sprendimus neprieštarauti vadovo kandidatūrai ar siūlomam įsigijimui elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigos turi atskirai informuoti Lietuvos banką apie faktiškai pareigas pradėjusius eiti naujus vadovus ar įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teises įsigijusius asmenis.

IV. Dėl klientų lėšų apsaugos reikalavimų. Teisės aktuose (EPEPIĮ 25 straipsnis, MII 17 straipsnis) numatytos priemonės, užtikrinančios elektroninių pinigų turėtojų ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojų nuosavybės teisių apsaugą, atitinka vienus iš pagrindinių (esminių) Įstaigų veiklai keliamų reikalavimų, ir jomis siekiama, kad Įstaigoms patyrus finansinių sunkumų ar bankroto atveju būtų apsaugoti elektroninių pinigų turėtojai ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojai ir kad į jų lėšas nebūtų nukreipti išieškojimai pagal Įstaigų prievoles.

Lietuvos bankas analizuodamas Įstaigų pateiktas ketvirtines finansines ataskaitas ir vykdydamas planinius ir neplaninius patikrinimus pastebėjo, kad Įstaigos netinkamai užtikrina elektroninių pinigų turėtojų ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugą, todėl atkreipiame Įstaigų dėmesį, kad Įstaigų valdymo organas ne tik turi patvirtinti vidaus dokumentus, nustatančius elektroninių pinigų turėtojų ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos procesą ir tokių lėšų apskaitos ir vidaus kontrolės procedūras, bet šiais vidaus dokumentais turi būti nuolat vadovaujama vykdant licencinę veiklą ir jie reguliariai turi būti persvarstomi Įstaigų pasirinktu periodiškumu.

V. Dėl laiku užtikrinamų kapitalo reikalavimų. Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų pradinio kapitalo ir nuosavo kapitalo skaičiavimo taisyklės (toliau – Taisyklės), patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2018 m. gegužės 24 d. nutarimu Nr. 03-83 „Dėl Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų pradinio kapitalo ir nuosavo kapitalo skaičiavimo taisyklių ir elektroninių pinigų Įstaigų (mokėjimo Įstaigų) pradinio kapitalo ir nuosavo kapitalo skaičiavimo ataskaitos formų patvirtinimo“ (redakcija, kuri įsigaliojo 2020 m. rugsėjo 1 d.).

Įstaigos turi turėti priemones, užtikrinančias, kad nuosavo kapitalo reikalavimai, kurie yra vieni iš pagrindinių veiklos riziką ribojančių reikalavimų, yra nuolat vykdomi.

Lietuvos bankas, kas ketvirtį iš Įstaigų gaudamas priežiūrai skirtas ataskaitas, pastebėjo, kad dalis Įstaigų nuosavo kapitalo reikalavimų vykdymą užtikrina tik po ataskaitinės datos, kapitalo patikrą vykdo tik ketvirčio pabaigoje. Pastebima, kad rinka nepakankamai mokosi iš savo bei kitų Įstaigų klaidų, atsižvelgdami į iki šiol nustatytus pažeidimus tikimės esminio Įstaigų požiūrio pasikeitimo vertinant šio reikalavimo laikymosi svarbą. Lietuvos bankas atkreipia dėmesį, kad, jei Įstaigos veikia nuostolingai ir todėl netenkina nuosavo kapitalo reikalavimų, Įstaigų vadovai privalo, atsižvelgdami į praėjusių laikotarpių gautas pajamas ir patirtas išlaidas, klientų pritraukimo planus ir pan., prognozuoti veiklos rezultatus ir planuoti veiklą taip, kad Įstaigos veiktų stabiliai ir patikimai nuolat, o ne tik ketvirčio pabaigoje tenkintų joms taikomus nuosavo kapitalo reikalavimus. Pažymėtina ir tai, kad Įstaigų vadovų tikslas neturėtų būti vien tik minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimo laikymosi užtikrinimas. Nuosavas kapitalas turėtų būti didinamas tokia suma, kuri galėtų kompensuoti būsimų laikotarpių galimus nuostolius, t. y. nusimatant tam tikrą rezervą. Siekiant įgyvendinti nuolatinį nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą, Lietuvos bankas rekomenduoja Įstaigoms paskirti darbuotoją, atsakingą už pirmiau minėtų duomenų priežiūrą, užtikrinant nuolatinį nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą bei tinkamų procedūrų taikymą ir atnaujinimą.

VI. Dėl ataskaitų sudarymo, duomenų patikimumo bei jų ir metinių audituotų finansinių ataskaitų, audito ataskaitų teikimo laiku. Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų priežiūrai skirtų finansinių ir veiklos ataskaitų sudarymo, šių ataskaitų ir kitos informacijos teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašas (toliau – Aprašas dėl ataskaitų), patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2020 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 03-105 „Dėl Lietuvos banko valdybos nutarimo „Dėl Lietuvos banko valdybos 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 03-259 „Dėl Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų priežiūrai skirtų finansinių ir veiklos ataskaitų sudarymo, šių ataskaitų ir kitos informacijos teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašo ir priežiūrai skirtų ataskaitų formų patvirtinimo“ pakeitimo“³, kuris, išskyrus šio nutarimo 4.4 papunktį, įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d. Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo priežiūrai skirtų ataskaitų sudarymo ir jų teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. 03-261 „Dėl Elektroninių pinigų Įstaigų ir mokėjimo Įstaigų pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo priežiūrai skirtų ataskaitų sudarymo ir jų teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašo ir ataskaitų formų patvirtinimo“⁴, kuris įsigaliojo 2019 m. sausio 1 d.

Patikimų ir tikslių finansinių ir kitų duomenų turėjimas ir teikimas priežiūros institucijai teisės aktuose nustatyta tvarka yra esminė sąlyga Lietuvos bankui tinkamai ir laiku vykdyti priežiūros funkciją ir, išanalizavus Lietuvos bankui pateiktą informaciją bei atliekant prižiūrimo finansų rinkos dalyvio stebėseną, imtis tolesnių priežiūrinių veiksmų, adekvačių prižiūrimo finansų rinkos dalyvio keliamai rizikai valdyti. Kartu tai viena iš sąlygų, užtikrinančių mokėjimo paslaugų vartotojų nuosavybės teisių apsaugą, Įstaigai patiriant finansinių ar kitų sunkumų.

Pasitaiko atvejų, kai Įstaigos ataskaitas teikia pavėluotai, pateikiami netikslūs duomenys, ataskaitos koreguojamos ir tikrinamos jau po nustatytų terminų. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstaigose turi būti įdiegtos veiksmingos vidaus kontrolės procedūros, užtikrinančios patikimą bei tinkamą vidaus bei išorės finansinės informacijos vedimą ir pateikimą laiku, kartu Įstaigos administracijos vadovas yra atsakingas už teisingų priežiūrai skirtų finansinių ir veiklos ataskaitų ir kitos informacijos pateikimą Lietuvos bankui Apraše dėl

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/9ee36082d03f11ea8f4ce1816a470b26?jfwid=14f2289ehh>.

⁴ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/53e3de800ae211e98a758703636ea610>.

ataskaitų nustatyta tvarka (Aprašo dėl ataskaitų 4 punktą). Šiuo nutarimu taip pat patvirtinus naujai teikiamas ataskaitas, Lietuvos bankas nori atkreipti Įstaigų dėmesį į tai, kad nustatytais terminais Įstaiga privalo sudaryti ir Lietuvos bankui pateikti priežiūrai skirtas finansines ir veiklos ataskaitas (Aprašo dėl ataskaitų 7 punktą).

Taip pat pastebime atveju, kai Įstaigos vėluoja pateikti Aprašo dėl ataskaitų 11 punkte nustatytais terminais audituotų (kai finansinių ataskaitų auditas privalomas) metinių finansinių ataskaitų rinkinį, auditoriaus išvadą, audito ataskaitą ir Aprašo dėl ataskaitų 10 punkte nurodytus dokumentus. Be to, ne visuomet Įstaigos užtikrina, kad audito ataskaitoje būtų išsamiai atskleista atskira apskaitos informacija apie elektroninių pinigų leidimo, mokėjimo paslaugų teikimo ir kitos vykdomos veiklos atskyrimo teisingumą ir pastebėjimai dėl Įstaigos taikomų vidaus kontrolės procedūrų, užtikrinančių teisės aktuose nustatytų klientų lėšų apsaugos reikalavimų vykdymą. Atsižvelgdamos į tai, Įstaigos privalo įsivertinti ir įdiegti tinkamas priemones visoms su tuo susijusioms rizikoms valdyti, nusimatyti jų valdymą vidiniuose rizikų valdymo dokumentuose, kaip tai numatyta Aprašo dėl valdymo reikalavimų III skyriuje. Įstaigos turi laiku imtis priemonių, kad teikiamose priežiūrai skirtose ataskaitose būtų nurodoma teisinga informacija, kad Įstaiga nuolat vykdytų jai teisės aktų keliamus reikalavimus ir ataskaitos, kiti nurodyti dokumentai atitiktų jiems teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir būtų pateikiami laiku.

VII. Dėl veiklos funkcijų perdavimo. Finansų rinkos dalyvių veiklos funkcijų perdavimo kitiems asmenims taisyklės (toliau – Veiklos funkcijų perdavimo taisyklės), patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 03-166 „Dėl Finansų rinkos dalyvių veiklos funkcijų perdavimo kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“⁵, kuris įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d.

Įstaiga turi užtikrinti tinkamą veiklos funkcijų perdavimo sutarčių valdymą, priežiūrą, stebėseną ir kontrolę, t. y. įsteigti veiklos funkcijų perdavimo administravimo pareigybę arba paskirti Įstaigos organui tiesiogiai atskaitingą darbuotoją, arba pavesti veiklos funkcijų perdavimo kontrolės funkciją Įstaigos organui ar Įstaigos organo nariui. Įstaiga kitiems asmenims negali perduoti Įstaigos organo atsakomybės ir pareigų ir negali tapti veiklos nevykdančiu subjektu (angl. *empty shell*).

Veiklos funkcijų perdavimo sutarčių duomenys turi būti įtraukiami į veiklos funkcijų perdavimo sutarčių registrą, o Lietuvos bankui paprašius Įstaiga šiuos duomenis Lietuvos bankui turi pateikti elektroniniu formatu.

Skirtingai nuo ankstesnių reikalavimų, pareiga pranešti Lietuvos bankui apie ketinamą sudaryti sutartį kyla tik dėl svarbių veiklos funkcijų. Likus ne mažiau kaip 1 mėnesiui iki svarbių veiklos funkcijų perdavimo sutarties sudarymo dienos, Įstaiga pateikia nustatytos formos pranešimą bei sutarties projektą.

VIII. Dėl klientų skundų nagrinėjimo. Finansų rinkos dalyvių gaunamų skundų nagrinėjimo taisyklės (toliau – Taisyklės dėl skundų nagrinėjimo), patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2013 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 03-105 „Dėl Finansų rinkos dalyvių gaunamų skundų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“⁶, nauja redakcija įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d.

Įstaigos skundų nagrinėjimo procesas turi atitikti tiek Mokėjimų įstatymo 90 straipsnyje, tiek Taisyklėse dėl skundų nagrinėjimo nustatytus reikalavimus. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstaigos yra įpareigosotos turėti patvirtintą skundų nagrinėjimo politiką, kurioje būtų pateikiama informacija apie Įstaigos skundų valdymo procesą ir kuri įgyvendintų ir palaikytų veiksmingą skundų nagrinėjimo procesą (Taisyklių dėl skundų nagrinėjimo 7 punktą).

IX. Dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikų valdymo. Finansų rinkos dalyviams skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (arba) teroristų finansavimui, patvirtinti Lietuvos banko valdybos 2015 m. vasario 12 d. nutarimu Nr. 03-17 „Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (arba) teroristų finansavimui, patvirtinimo“⁷, nauja redakcija įsigaliojo 2020 m. kovo 1 d.

Įstaiga privalo užtikrinti, kad į vidaus kontrolės sistemą būtų įtrauktas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos valdymas, parengtos tinkamos procedūros, reikalingos minėtos rizikos valdymo proceso kontrolei įgyvendinti, Įstaiga privalo stebėti ir palaikyti jų veiksmingumą ir pakankumą. Įstaigos valdymo organų funkcijos ir atsakomybė turi būti aiškiai paskirstytos ir reglamentuotos, valdymo organų nariai turi pažinti ir išmanyti su Įstaigos veikla susijusias pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas, užtikrinti tinkamą jų identifikavimą, vertinimą, priimtino rizikos lygio nustatymą, rizikos valdymo priemonių įgyvendinimą ir kontrolę. Turi būti užtikrintas tinkamas darbuotojų funkcijų atskyrimas, kad būtų išvengta interesų konfliktų, dėl kurių padidėja arba gali padidėti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika. Įstaiga turi skatinti darbuotojus laikytis griežtų etikos standartų ir nustatyti

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5feedc20245d11eb8c97e01ffe050e1c>.

⁶ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.450611/scCcmENBqF>.

⁷ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/91797560b6f011e4a939cd67303e5a1f/asr>.

galimas interesų konfliktų sritis ir jų valdymo priemonės. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstaiga turi užtikrinti, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos valdymo (mažinimo) priemonės būtų taikomos visiems klientams.

Atsižvelgiant į tai, kad inspektavimų metu Lietuvos bankas identifikuoja nemažai reikšmingų trūkumų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje, atkreipiame dėmesį į tai, kad Įstaigai aktualu užtikrinti, kad darbuotojai, kurių darbo pareigos susijusios su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimu, turėtų tinkamą kvalifikaciją ir reikiamų žinių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje savo darbo funkcijoms (pareigoms) atlikti, taip pat užtikrinti darbuotojų žinių ir kompetencijos atnaujinimą, kvalifikacijos kėlimą. Primename, kad Lietuvos bankas nuolat atnaušina Finansų rinkos dalyviams skirtų dažniausiai užduodamų klausimų skiltį savo internetiniame puslapyje⁸, mokymų skiltį⁹ bei rekomendacijų Įstaigoms skiltį¹⁰, yra parengęs ir viešai paskelbęs Finansų rinkos dalyvių atliekamų visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimų apžvalgą¹¹. Be to, Lietuvos bankas numato iki 2021 m. pabaigos parengti dažniausiai identifikuojamų trūkumų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo srityje apžvalgą, kurioje numatoma plačiau pakomentuoti, kaip stiprinti atitikties kultūrą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje.

Prašome dar kartą atkreipti Įstaigų vadovų ir atsakingų asmenų dėmesį į pirmiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir imtis atitinkamų priemonių, kad Įstaigos veiktų taip, kad visą savo veiklos laikotarpį atitiktų joms nustatytus licencijos išdavimo reikalavimus, licencijavimo metu prisiimtus įsipareigojimus, įskaitant dėl darbuotojų skaičiaus, ir vykdytų kitų, jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad šis Lietuvos banko raštas nereikalauja atsakymo. Primename, kad atsakomybė už tinkamą reikalavimų, nustatytų Įstaigų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, vykdymą visais atvejais tenka pačiai Įstaigai.

Direktorė

Jekaterina Govina

⁸ <https://www.lb.lt/lt/klausimai-ir-atsakymai-pinigu-plovimo-ir-teroristu-finansavimo-prevencija>.

⁹ <https://www.lb.lt/lt/mokymai>.

¹⁰ <https://www.lb.lt/lt/rekomendacijos>.

¹¹ <https://www.lb.lt/lt/leidiniai/finansu-rinkos-dalyviu-atliekamu-visos-veiklos-pinigu-plovimo-ir-teroristu-finansavimo-rizikos-vertinimu-apzvalga>.